

**Sylabus zajęć na Studiach Podyplomowych „Dyplomacja Kulturalna”
2020/2021**

Imię i nazwisko Wykładowcy/stopień naukowy/Afiliacja	dr hab. Bożena Gierat-Bieroń Prof. dr hab. Zdzisław Mach Instytut Europeistyki UJ, Katedra społeczeństwa i kulturowego dziedzictwa Europy
Nazwa Przedmiotu. Ilość godzin zarezerwowana dla Wykładowcy	<i>Polityka kulturalna Unii Europejskiej</i> 10 godzin dydaktycznych/5 spotkań
Ilość przewidzianych spotkań w ramach Przedmiotu	3 – dr hab. B. Gierat-Bieroń 2 – prof. dr hab. Zdzisław Mach
<u>Zajęcia nr 1</u>	Kształtowanie się podstaw polityki kulturalnej WE/UE (perspektywa historyczna)
Opis zajęć	Celem zajęć nr 1 <i>Polityka kulturalna UE</i> jest zapoznanie studentów z procesami adaptacji kultury do działań Wspólnot Europejskich, a potem polityk unijnych. Na spotkaniach prezentowany jest rys historyczny integracji europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem zasad formułowania definicji tożsamości oraz europejskiego dziedzictwa kulturowego. W trakcie zajęć omawiana zostaje wykładnia prawna UE w dziedzinie kultury i polityki audiowizualnej, najważniejsze akty prawne niewiążące oraz najważniejsze programy kulturalne UE. Zajęcia mają pozwolić studentom swobodnie poruszać się po zagadnieniach związanych z integracją kulturalną, przyswoić elementarne podstawy współpracy międzynarodowej w kulturze, dyplomacji kulturalnej oraz wykształcić praktyczne umiejętności zarządzania projektami międzynarodowymi, zwłaszcza projektami unijnymi.
Plan zajęć	1. Kulturowe procesy integracji europejskiej. Rys historyczny. Prezentacja PP 2. Art. 168 TWE w wersji Traktatu Lizbońskiego 3. Najważniejsze programy pomocowe i ramowe UE w dziedzinie kultury. 4. Fundusze UE skierowane na kulturę w ramach polityk wewnętrznych UE
Literatura	Obligatoryjna: D. de Rougemont, <i>List otwarty do Europejczyków</i> , Warszawa 1995.

	<p>B. Gierat-Bieroń, <i>Polityka kulturalna Unii Europejskiej</i>, WUJ, Kraków 2018.</p> <p>B. Gierat-Bieroń, <i>Działalność Rady Ministrów Wspólnot Europejskich w dziedzinie kultury w latach 80. XX w.</i>, „Studia Europejskie”, 2016, nr 3, ss. 127-147.</p> <p>J. J. Węc, <i>Traktat Lizboński. Polityczne aspekty reformy ustrojowej Unii Europejskiej w latach 2007-2015</i>, Księgarnia Akademicka, Kraków 2016.</p> <p>E. Popławska, <i>Zasada subsydiarności w traktatach z Maastricht i Amsterdamu</i>, Warszawa, INP PAN, 2006.</p> <p>E. Psychogioupolou, <i>Cultural Governance and the European Union: Protecting and Promoting Cultural Diversity</i>, London, PalgraveMacmillan, 2015.</p> <p>A. Littoz-Monnet, <i>The European Union and Cultures: Between Economic Regulations and European Cultural Policy</i>, Manchester University Press, Manchester, 2004.</p> <p>D. Jurkiewicz-Eckert, <i>Od traktatu o Unii Europejskiej do Europejskiej Agendy dla kultury – narodziny i rozwój polityki kulturalnej UE</i>, „Studia Europejskie” 2015, nr 1, s. 65-89.</p> <p>W. Bokajło, A. Pacześniak (red.), <i>Podstawy europeistyki</i>, Wrocław, OTO, 2014.</p> <p>The 2005 Convention for the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expression; https://en.unesco.org/creativity/convention/texts Creative Europe Programme: https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/node_en https://kreatywna-europa.eu/</p> <p>Rekomendowana:</p> <p>N. Obuljen, <i>Why we need European Cultural Policies: The Impact of EU Enlargement on Cultural Policies in Transition Countries</i>, Amsterdam, European Cultural Foundation, 2004.</p> <p>G. Delanty, <i>Odkrywanie Europy. Idea, tożsamość, rzeczywistość</i>, PWN Kraków-Warszawa, 1999.</p> <p>S. Lash, M. Featherstone (eds.), <i>Recognition and Difference: Politics, Identity, Multiculture</i>, London, Sage, 2002.</p> <p>Interim and Final Evaluations of Culture Programmes: Culture 2000, Culture 2007-2013, Creative Europe, www.ec.europa.eu/programmes.</p> <p>KEA, <i>The Impact of Culture on Creativity</i>, Bruxelles: KEA European Affairs, 2009.</p> <p>Broszury Biura programu Kreatywna Europa w Polsce (do pobrania z internetu), https://kreatywna-europa.eu/</p>
Zajęcia nr 2	Unia Europejska wobec ochrony i promocji europejskiego dziedzictwa kulturowego

<u>Opis zajęć</u>	Głównym celem zajęć nr 2 jest zaznajomienie studentów z priorytetowym działaniem UE w dziedzinie kultury, jakim jest ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego. Istotne jest zwrócenie uwagi na zagadnienia definicyjne, rodzaj działania UE w ww. zakresie, idee programowe oraz sposób finansowania projektów w zakresie dziedzictwa. Dodatkowo dyskusji zostaną poddane zagadnienia pamięci indywidualnej i zbiorowej, unii-historii, <i>Remembrance</i> . Osobno omówione zostaną programy: Rok Dziedzictwa Europejskiego (2018) oraz program „Znak Dziedzictwa Europejskiego”(ZDE), a także różnica między ZDE a Szlakami kulturowymi Rady Europy.
<u>Plan zajęć</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Traktat Lizboński a kwestia ochrony i promocji dziedzictwa europejskiego (art. 167). 2. Programy pomocowe UE w obszarze dziedzictwa. 3. Europejski Rok Dziedzictwa (2018), analiza Decyzji Rady UE. 4. Znak Dziedzictwa Europejskiego UE, analiza Decyzji Rady UE. 5. Szlaki kulturowe Rady Europy i ZDE UE. 6. Obszar MENA a kwestia ochrony i promocji dziedzictwa europejskiego.
<u>Literatura</u>	<p>Obligatoryjna:</p> <p>B. Gierat-Bieroń, <i>Program „Rafael” – koncepcje ochrony dziedzictwa europejskiego i ich realizacje</i>, „e-politicon” (<i>Polityka w kulturze. Kultura w polityce</i>), 2016, nr 18, s. 26-54.</p> <p>D. Jurkiewicz-Eckert, <i>Od współczesnego dziedzictwa kulturowego do wspólnego obszaru kulturowego. O nowych kierunkach debaty wokół przyszłości kultury w Unii Europejskiej</i>, „Studia Europejskie”, 2003, nr 3, s. 81-99.</p> <p>B. Gierat-Bieroń, <i>Znak Dziedzictwa Europejskiego w Polsce w kontekście budowania pamięci europejskiej</i>, [w:] <i>Dziedzictwo kulturowe w regionach europejskich. Odkrywanie, ochrona i (re)interpretacja</i>, red. E. Kocój, T. Kosiek, J. Szulborska-Łukaszewicz, WUJ, Kraków 2019, s. 107-128.</p> <p>Ł. Gawęł, <i>Szlaki dziedzictwa kulturowego. Teoria i praktyka</i>, WUJ, Kraków 2011.</p> <p>J. Purchla, <i>Dziedzictwo a transformacja</i>, MCK, Kraków, 2005.</p> <p>K. Kowalski, B. Torngquist-Plewa (red.), <i>The Europeanisation of Heritage and Memories in Poland and Sweden</i>, Jagiellonian University Press, Kraków 2016.</p>

	<p>European framework for action on cultural heritage; https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5a9c3144-80f1-11e9-9f05-01aa75ed71a1</p> <p>Rekomendowana: Broszury Europa Nostra Fundacja im. Anny Lindh; https://www.annalindhfoundation.org/ (Polska): http://www.alfpolska.org/ European Heritage Label: https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/heritage-label_</p>
<u>Zajęcia nr 3</u>	Kulturotwórcza i miastotwórcza rola Europejskiej Stolicy Kultury. „Europolis”.
<u>Opis zajęć</u>	<p>Unijny program Europejska Stolica Kultury jest najbardziej rozpoznawalnym działaniem UE w dziedzinie kultury. Dziś pełni rolę katalizatora zmian społeczno-gospodarczych europejskich miast oraz promuje zasady demokracji, otwartości i wielokulturowości. Jest też doskonałym przykładem realizacji międzynarodowych projektów kulturalnych. Zajęcia nr 3 służą przekazaniu wiedzy na temat kształtowania się programu oraz jego współczesnego znaczenia. Pozwolą na zaznajomienie się z sylwetkami Krakowa i Wrocławia jako Europejskich Stolic Kultury (2000, 2016).</p>
<u>Plan zajęć</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza aktów prawnych UE ustanawiających Europejską Stolicę Kultury: 1985, 1995, 2000, 2006, 2014. 2. Analiza założeń programowych i finansowych ESK. 3. Kraków 2000, Wrocław 2016 – analiza porównawcza. 4. Efekt ESK.
<u>Literatura</u>	<p>Obligatoryjna: B. Gierat-Bieroń, <i>Europejskie Miasto Kultury/Europejska Stolica Kultury</i>, NCK, Instytut Dziedzictwa, Kraków 2009. P. Kubicki, B. Gierat-Bieroń, J. Orzechowska-Waślawska, <i>Efekt ESK. Jak konkurs na Europejską Stolicę Kultury 2016 zmienił polskie miasta</i>, Nomos, Kraków 2017. D. Glondys, <i>Europejska Stolica Kultury</i>, Wydawnictwo Attyka, Kraków 2009. European Cities and Capitals of Culture, Study Prepared for the European Commission, Palmer/Rae Association, Brussels, 2004. Raporty Komisji Europejskiej nt ECOC: Ex-post Evaluations of European Capital of Culture, reports ECORYS/ECOTEC, 2008 do dzisiaj.</p>

	<p>Rekomendowana:</p> <p>B. Sonik. B. Gierat-Bieroń, <i>Kraków'2000. Po 10 latach Kraków'2000. 10 years after</i>. KBF, Instytut Dziedzictwa, Kraków 2011.</p> <p>K. Kajdanek, (2017) "Doświadczenie i relacyjność wydarzeń kulturalnych w trakcie weekendów specjalnych ESK Wrocław 2016", <i>Kultura Współczesna</i> 5, s. 26-41</p> <p>K. Kajdanek, (2018) <i>Centrum i peryferie Europejskiej Stolicy Kultury. Społeczny efekt ESK w odbiorze mieszkańców Dolnego Śląska</i> w: M. Jacyno, T. Kukołowicz, M. Lewicki (red.) <i>Kultura na peryferiach</i>, NCK Warszawa, s. 109-133.</p>
Zajęcia nr 4	Europejska tożsamość kulturowa
Opis zajęć	Zagadnienie wspólnej tożsamości europejskiej jest ważne zarówno z punktu widzenia samej strategii integracji Unii Europejskiej i jej demokratycznej legitymizacji, jak i z perspektywy znaczenia kultury dla budowania wspólnej Europy. Dlatego warto zastanowić się nad tym, jak przebiega proces kształtowania tożsamości europejskiej, jaki ma ona charakter (poprzez odniesienie do narodowych wspólnot etnicznych i politycznych, jak i do wspólnego dziedzictwa europejskiego), jakie dylematy wiążą się z tym procesem i jaki jest jego prawdopodobny przebieg.
Plan zajęć	O pojęciu tożsamości zbiorowej. Tożsamość i demokracja . Kulturowy i obywatelski wymiar tożsamości europejskiej.
Literatura	<i>Siła tożsamości</i> (Power of Identity, 1997), Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008 G. Delanty, <i>Odkrywanie Europy. Idea, tożsamość, rzeczywistość</i> , PWN Kraków-Warszawa, 1999.
Zajęcia nr 5	Procesy europeizacji dziedzictwa
Opis zajęć	Europeizacja jest trudnym pojęciem, gdyż w wielu przypadkach sugeruje arbitralny wybór kryteriów europejskości i problematyczne uzasadnienie uznania elementów dziedzictwa za europejskie. Problemem jest też pytanie o unikalność tego dziedzictwa. Zasadniczą kwestią jest uznanie konkretnych wartości za europejskie, przyznanie im istotnego znaczenia dla budowania europejskiej tożsamości. Wybór tych wartości i mechanizmy ich promowania i obrony definiuje europejskość.

<u>Plan Zajęć</u>	Znaczenie pojęcia europeizacji, kontrowersje z tym związane. Debata wokół europejskich wartości. Instytucje europejskie a proces europeizacji dziedzictwa.
<u>Literatura</u>	K. Kowalski, B. Tornquist-Plewa (red.), <i>The Europeanisation of Heritage and Memories in Poland and Sweden</i> , Jagiellonian University Press, Kraków 2016. Łucja Piekarska-Duraj, <i>The Invisible Hand of Europe. The Museum as a Civilizing Tool</i> . Frankfurt, Peter Lang, 2020.